

Univerzita Karlova
Fakulta humanitních studií
Studium humanitní vzdělanosti

Etnografie dogdancingu

Bakalářská práce

Ingrid Navrátilová

Praha 2024

Vedoucí práce: Mgr. Hedvika Novotná, PhD.

Poděkování

Velké poděkování náleží mým blízkým přátelům, kteří mě v psaní této bakalářské práce podporovali, ať už tím, že jsem s nimi své téma mohla intenzivně konzultovat, či tím, že mě v dokončení mé práce motivovali.

Poděkování náleží rovněž i mé rodině. Konkrétně mé sestřenici, která mě dokázala jednou větou povzbudit, díky čemuž jsem dokázala setrvat a bakalářskou práci dopsat.

Velmi ráda bych na tomto místě poděkovala všem informátorům a aktérům figurujícím v kynologickém poli mé práce. Poděkování bych ráda vyjádřila chovatelce svého psa za to, že jsem díky ní objevila svět psů a lidí.

Zároveň velmi děkuji paní doktorce Novotné za její trpělivost, schválení tématu, které mi bylo blízké a čas poskytnutý na konzultacích.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškeré zdroje a literaturu jsem řádně citovala. Zároveň prohlašuji, že tato práce nebyla použita k získání jiného, či stejného titulu. Potvrzuji, že souhlasím s tím, aby byla tato práce zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v depozitáři Univerzity Karlovy a byla použita ke studijním účelům v souladu s autorským právem

V Praze dne 28. 6. 2024

Ingrid Navrátilová

Obsah

Úvod	6
1)TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1.1. Teoretická východiska	7
1.1.2 Regiony a chování v nich.....	7
1.2. Sociální pole	8
1.3. Habitus	9
1.4. Kapitál	10
1.4.2. Symbolický kapitál	10
1.4.3. Ekonomický kapitál.....	11
1.4.4. Kulturní kapitál	11
1.4.5. Sociální kapitál	11
2)METODOLOGICKÁ ČÁST	12
2.1. Výzkumný problém a otázky.....	12
2.2. Výzkumná strategie, technika tvorby dat	12
2.3. Lokalita výzkumu, přiblížení daného prostoru výzkumu a vlastní pozice ve vztahu k terénu	13
2.4. Aktéři	18
2.5. Metoda analýzy dat	19
2.6. Etická část výzkumu.....	20
3. EMPIRICKÁ ČÁST	22
Kynologické pole a jeho definování	22
Sdílení a nesdílení v kynologickém poli a role habitu v něm (Kým je kynologické pole utvářeno).....	23
Habitus jednotný a zároveň diferencovaný	26
Uznání v kynologickém poli	28
Dogdancing v každodennosti aktérů	30

Role sociálního kapitálu uvnitř pole kynologického	31
Divadlo – Scéna psího představení psích a lidských herců.....	32
ZÁVĚR	35

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu věnovat fenoménu dogdancingu v životech jednotlivých aktérů a jejich individuálnímu prožívání sociální reality uvnitř kynologického pole.

V rámci tohoto výzkumu byla realizována dvě zúčastněná pozorování na psím táboře a na dogdancingové lekci v kynologickém středisku Pesopark. Výzkum obsahuje rovněž doplňkové polostrukturované rozhovory s rozhodčí dogdancingu, chovatelkou šeltií, tanečnickem vystupujícím se svým psem na veřejných akcích pro děti a dospělé a rekreační nadšenkyň dogdancingu.

Práce si klade za cíl odpovědět na výzkumné otázky.

- Kým a čím je kynologické pole utvářeno?
- Jak dogdancing prostupuje život aktérů v rámci každodennosti?
- Jakou roli hraje v dogdancingovém poli sociální kapitál?
- Co je pro kynologické pole zdrojem prestiže?
- Co se odehrává mimo plac zadního regionu?

Odpovědi na následující položené otázky budou hledány v provedeném výzkumu a budou se opírat o Teorii jednání Pierre Bourdieua a Goffmanova dramaturgického modulu a těmito teoretickými koncepty bude práce prostupovat.

Dog-dancing je „kynologický sport, kde pes pod vedením psovoda provádí naučené cviky v rytmu hudby“.¹ Jedná se o psí sport, který se mezi kynology a široké veřejnosti těší velké oblibě. Můžeme na jeho provádění narazit na kynologických cvičištích, veřejných vystoupeních, soukromých vystoupeních, psích táborech, ale i v parcích, lesích, zahradách, obývacích pokojích, a dokonce i na televizních obrazovkách.

V rámci tohoto sportu se jedná o souhru mezi psem a psovodem, kdy psovod udává psovi jednotlivé povely, které pes za doprovodu hudby v ideálním případě plní.

Otočka! Sud! Skoč! Bum! Ťap! Tak mohou znít jednotlivé povely, jejichž řeči pes „dogdancigáře“ rozumí a dokazuje to okamžitým provedením daného cviku. Šampionkou psího tancování se může stát čivava a masterem divize freestylu může být klidně starfordšírský bulteriér.

---

¹ [zavodni-a-zkusebni-rad-ddccr---1.1.2020-2-.pdf](#)

1) TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Teoretická východiska

Pro výzkum etnografie dogdancingu jsem se rozhodla nahlížet na realizaci sportu jako takového a toho, co s ním souvisí, prostřednictvím dvou stěžejních konceptů: Bourdieho Teorie jednání a Goffmanova konceptu regionů.

Bourdieu tuto myšlenku rozvíjí a habitus definuje jako „ztělesněnou sadu sociálně získaných dispozic, jež jedince vedou k tomu, aby své životy žili způsobem podobným ostatním členům své společenské třídy. Člověk z jedné třídy bude „vědět“, že něco je „okázalé“ nebo „křiklavé“, kdežto člověk z jiné třídy bude stejnou věc považovat za „překrásnou“ nebo „senzační“ (ibid. str. 77).

Po registraci tématu „etnografie dogdancingu“ jsem zjistila, že na velmi obdobné téma byla napsána diplomová práce Ivetou Šlesaríkovou, která se věnuje tématu „Subkultura psovodů „bojových plemen“ na vybraném kynologickém cvičišti“, která rovněž v rámci teoretických východisek pracuje s pojmy sociální pole, kapitál, habitus. Závěrem diplomové práce je poznání v rámci Bourdieho konceptu, že „kynologické pole nezahrnuje pouze kynologické cvičiště, ale jeho součástí jsou i závody, výstavy, odborné časopisy nebo chovatelské stanice“ (Šlesaríková, 2017, str. 60).

1.1.2 Regiony a chování v nich

Ve své bakalářské práci budu pracovat s koncepty předního a zadního regionu, kterými jsem se při vedení rozhovorů a zúčastněného etnografického pozorování inspirovala. Náhled na sociální realitu skrze tyto koncepty může vypovědět mnohé o tom, jak se v kynologickém poli se psy má tančit na pódiu a zda se v zákulisí štěká.

Níže popíšu Goffmanův koncept z knihy *Všichni hrajeme divadlo*, který budu v empirické části své práce užívat.

Přední region představuje místo, kde představení probíhá (jeviště). Účinkující, se v předním regionu působí dojmem, že to, co v regionu předvádí je v souladu s tím, aby v rámci svého „představení“ na obecenstvo působil zdvořile prostřednictvím toho, jak hovoří, a jaký volí způsob gestikulace. Druhou normou, kterou účinkující na obecenstvo působí je způsob chování, které ale nemusí být nutně vázané na to, aby k publiku účinkující

mluvil, či gestikuloval. Spíše jde o to, jak se na scéně chová a projevuje. Skrze toto chování v obecnstvu vzbuzuje dojem o tom, „jak se věci mají“.

Goffman pro znázornění předního regionu uvádí příklad, jak se dostavila inspekce do dílny a vedoucí začali okamžitě po tom, co se to dozvěděli své podřízené nabádat, aby dělali, že něco dělají, i když zrovna práce zrovna nebyla. Pokud by neuposlechli a nepředstírali by že něco dělají, i když reálně nedělali, bylo by to vykládáno jako neúcta. (Goffman 2018, str. 127–133)

„Již jsme zmínili, že když člověk vyvíjí činnost v přítomnosti druhých osob, některé aspekty činnosti výrazovými prostředky zdůrazňuje a jiné, které by mohly narušit předpokládaný dojem, naopak potlačuje. Je jasné, že zdůrazněné skutečnosti se objeví v tom, co jsem nazval předním regionem.“ (ibid. str. 133)

Zadní region je prostorem v zákulisí, často bývá i v rámci prostoru předělen. Platí v něm, že účinkující zde není v interakci s publikem. V zákulisí se objevuje mezi aktéry tykání, uvolněnější mluva, slangové výrazy, nadávky a další méně formální projevy.

To, co se odehrává v zadním regionu může být v rozporu s tím, co se odehrává v regionu předním, protože tu jedinci nemusí mít své role a mohou být díky tomu uvolněnější. Jedná se o praktiku řízení dojmů. (Goffman 2018, str. 133-137)

1.2. Sociální pole

Sociální pole je autonomně fungující oblast prostoru sociální reality, v níž jsou mezi aktéry ustanovena pravidla. Uvnitř struktury pole probíhá distribuce jednotlivých kapitálů.

Pro Bourdieho se sociální pole „řídí svými vlastními zákony fungování a transformace, jinými slovy jde o strukturu objektivních vztahů mezi pozicemi, které v něm zaujímají jednotlivci, či skupiny konkurující si v úsilí o legitimitu.“ (Bourdieu [1992] 2010: 282)

Hudečková popisuje rozdílnost polí, které mohou existovat a uvádí příklady univerzitního, či třeba žurnalistického pole. Jednotlivá pole popisuje jako „malé světy korespondující s „příhrádkami“ společnosti“. (Hudečková, 2003, str. 344)

Pole přirovnává k šachové hře, ve které aktéři zastupují své individuální pozice a ostatní „figurky“ jim jejich pohyb po šachovnici dovolují. (Hudečková, 2003, str. 344)

1.3. Habitus

Habitus, jakožto koncept, označuje unifikovaný způsob praktických činností a statků jednotlivých aktérů a tříd(skupin). Ekvivalentem ke slovu habitus je „záliba“ ve smyslu určitého zaujetí, nadšení pro konkrétní oblast(činnost), k čemuž se váže podobné smýšlení o této oblasti/(činnosti) a ústí v podobné jednání a orientaci v daném prostoru.

Každá třída (skupina) má určitý habitus, který je utvářen jednotlivými aktéry. Habitus je výdobytkem podmínek panujících v určitém uskupení a váže se k postavení této konkrétní třídy (skupiny). Skrze habitus dochází k produkci systematického celku statků a vlastností, které jsou si navzájem velmi příbuzné. (Bourdieu, 1998, str. 14)

„Habitus je generativní a jednotící princip, který z charakteristických vztahových rysů, vlastních určitému postavení, vytváří jednotný životní styl, tj. celek, v němž se sjednocuje volba osob, statků i praktických činností. Habity, stejně jako společenské pozice, jejichž jsou plodem, jsou diferencované; také však diferencující. Jsou nejen odlišné či odlišované, ale samy také odlišnosti plodí: uvádějí v činnost různé principy diferenciacce nebo užívají společných principů diferenciacce různých způsobem.“(ibid.str.16)

Habity jsou klasifikující a hodnotící. Udávají jakousi „neviditelnou normu“ toho, jakým způsobem by aktéři měli vnímat realitu odehrávající se v poli. (ibid.)

Hudečková v článku *Ohlédnutí za Pierrem Bourdieu (1930-2002)* popisuje habitus jako koncept určující, jakým způsobem něco nahlížíme. Skrze určitý způsob nahlížení nám vzniká prostředek, který určuje, jak jednáme. Habitus se tedy promítá do životního stylu, který žijeme a jakým způsobem máme tendenci hodnotit realitu okolo nás. (Hudečková, 2003, str. 344). Habitus pro Hudečkovou není „jen soubor norem, ale také prostředkem jednání; dovoluje zakládat a rozvíjet životní strategie.“ (ibid.)

V článku Prokopa je zmíněno, že habitus si uvědomíme ve chvíli, kdy jsme v kruzích, ve kterých nevíme, co se od nás žádá a jak se máme chovat. Je tu uveden příklad člověka z dělnické třídy, který se octne na akci pořádané bankovní institucí, kde zrovna probíhá raut. Je velmi pravděpodobné, že daný člověk nebude znát pravidla hry a bude pro něj náročné se integrovat na vyjadřování a způsob mluvy, který se od něj v kontextu situace očekává. (Prokop, 2003, str.100)

1.4. Kapitál

V elektronickém článku „Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus.“, který vychází z knihy *Teorie jednání* se píše o tom, jak bývají mylně Bourdieho kapitály redukovány na tři druhy (kapitál ekonomický, sociální a kulturní) a někdy společně s kapitálem symbolickým na druhy čtyři.

V článku je doporučováno rozumět kapitálům spíše jako beztvaremu konceptu, který je aplikovatelný dle historického, či sociálního kontextu. Píše se tu o několika dalších kapitálech, jako je např. kapitál rétorický, erotický, či vzdělanostní. Bourdieu v Teorii jednání používá např. i pojem právní kapitál. (Růžička, Vašát, 2011)

„Kapitál tak lze chápat obecně jako cokoli, co má v příslušném sociálním poli či prostoru diferencující (resp. stratifikační) efekt, to jest jako to, co způsobuje nerovnou distribuci uznání a moci.“ (ibid.str.130)

1.4.2. Symbolický kapitál

Symbolický kapitál spočívá v kolektivním udělení uznání v rámci pole. Na základě kolektivního vnímání, které může být realizováno skrze jiné kapitály (např. fyzický, ekonomický, kulturní, sociální) se udílí uznání za žádoucí chování/jednání v daném poli, které plní funkce struktury pole.

Podstatou pro udělení uznání je fakt, že sociální činitelé, kteří se na realizaci uznání podílí, nahlíží realitu v kategoriích vnímání, které jsou dané tím, že si osvojili strukturu pole.

Na základě osvojení si této kategorie vnímání jsou schopni identifikovat, co v poli probíhá a rozumět sociální realitě uvnitř struktury, ve které dokážou vidět, uznat, a tedy i ocenit to, co je v rámci pole žádoucí. (Bourdieu, 1998, str. 81-87)

Jak píše Růžička a Vašát v článku „Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus“ koncept symbolického kapitálu má klíčovou funkci pro všechny ostatní možné kapitály, protože jakýkoliv jiný kapitál musí být převeditelný na kapitál symbolický.

„Společenské uznání, jehož zisk je ve svých důsledcích totožný se ziskem moci, je dle Bourdieho konečným cílem všech sociálních bojů, symbolických i otevřených, které rozehrávají – vědomě či nevědomě – všichni sociální aktéři sociální aktéři ve všech sociálních polích.“ (ibid.)

1.4.3. Ekonomický kapitál

Jak již bylo zmíněno v textu výše každý druh kapitálu musí být převeditelný na kapitál symbolický. Nejčastěji se v souvislosti s Bourdieum pracuje s kapitálem ekonomickým, kulturním a sociálním.

1.4.4. Kulturní kapitál

Kulturní kapitál je jeden z kapitálů v Bourdieuho *Teorii jednání*. Jak uvádí Machová „Kulturní kapitál je vnímán jako souhrn všech schopností, dovedností, vkusů a preferencí, které jedinec získal procesem začleňování se do společnosti, výchovou, tzv. socializací. Pierre Bourdieu rozlišuje tři druhy tohoto kapitálu: vtělený (dispozice mysli a těla), institucionalizovaný (vzdělání doložené tituly, diplomy) a objektivizovaný (ve formě kulturního zboží – knihy, obrazy, hudební nástroje apod.).“ (Machová, 2020, str.)

1.4.5. Sociální kapitál

Sociální kapitál je takový kapitál, v němž jde o možné zvýhodnění daného aktéra díky sociálním vazbám, které v poli má.

Jak cituje Šlesaríková v diplomové práci „Sociálním kapitálem dle Bourdieho „jsou míněny vztahy, do nichž je aktér zapojen a k nimž se může uchýlit v případě, že z nějakého důvodu potřebuje podporu jednotlivých aktérů, či skupin. Sociální kapitál je tedy založen na využívání trvalé sítě vztahů založených na vzájemné známosti či uznávání“ (Šlesaríková, 2017, str. 32)

2)METODOLOGICKÁ ČÁST

2.1. Výzkumný problém a otázky

V současné době majitelé psů vyhledávají různé disciplíny v rámci, kterých by mohli aktivně trávit čas se svým psím společníkem. To utváří sociální realitu, která je s výkonem těchto sportů spjatá. Tato práce je zaměřena na etnografii dogdancingu, jakožto jedné z disciplín, které je možné se věnovat se psem. Práce si klade za cíl prozkoumat fenomén této kynologické aktivity ve vztahu k aktérům v kynologickém poli.

Ke kynologickému poli bude přistupováno jako k sociálnímu poli, ve kterém jeho členové sdílejí habitus a o sociální uznání bojují skrze různé druhy kapitálů. Kynologický sport bude nahlížen jako neustále se ustanovující se prostor sociální reality, do kterého vstupují lidé s různými habitusy a tyto habitusy se vzájemně střetávají.

Výzkumné otázky

- Kým a čím je kynologické pole utvářeno?
- Jak dogdancing prostupuje život aktérů v běžné každodennosti mimo tréninkový plac?
- Co je pro kynologické pole zdrojem prestiže?
- Jakou roli hraje v kynologickém poli sociální kapitál?
- Co se odehrává mimo plac uvnitř zadního regionu?

2.2. Výzkumná strategie, technika tvorby dat

K prozkoumání sociální reality jsem se rozhodla využít kvalitativní výzkumnou strategii. V kvalitativní výzkumné strategii jde primárně o to zachytit porozumění světu a dokázat toto porozumění interpretovat (Novotná, 2019, str. 260). Klíčové je zaměřit se na to, co „lidé dělají, jak o tom hovoří, jak tomu rozumějí, jak to prožívají. Jak jsou významy i praxe ovlivňovány prostředím, lidským (sociálním) i ne-lidským (příroda živá i neživá, lidské výtvořky), a naopak, jak toto prostředí zpětně ovlivňují, vytvářejí.“ (ibid.)

Pro kvalitativní výzkum je typický idiografický a induktivní přístup. V idiografickém přístupu jde o zachycení „drobných detailů, nuancí a variací sledovaného fenoménu“ (ibid. str.261). V induktivním přístupu jde primárně o to zohlednit kontext a odlišnost situací a pozic jednotlivých aktérů (ibid., str. 262). Tímto způsobem jsem se snažila zachytit sběr dat, abych jako výzkumník v terénu vnímala to, co se na kynologickém poli odehrává jako

nesamozřejmost. Mou snahou bylo nahlížet na terén optikou výše stanovených teoretických východisek a nacházet v něm odpovědi na stanovené otázky viz. níže.

Pro svůj výzkum jsem zvolila následující způsob sběru dat

- Zúčastněné pozorování (vč. rozhovorů s účastníky) na psím táboře v Celnici 3. – 9. července 2022
- Zúčastněné pozorování na lekci dogdancingu v Pesoparku v Uhříněvsi 19.5. 2024
- Polostrukturovaný rozhovor s chovatelkou sheltíí věnující se se svými psy dogdancingu
- Polostrukturovaný rozhovor s rozhodčí dogdancingu, která posuzuje dosaženou úroveň dogdancingu a udílí rozhodnutí o postupových zkouškách v jednotlivých divizích.
- Polostrukturovaný rozhovor s aktérkou, která se aktivně účastní dogdancingových soustředění a má v této oblasti se svým psem splněné kynologické zkoušky.
- Polostrukturovaný rozhovor s aktérem, který zprostředkovává vystoupení pro širokou veřejnost, jehož součástí jsou i dogdancingové vstupy.

V terénu kynologického pole jsem aktivně pobývala v rámci výzkumu i mimo něj. Data jsem vytvářela, promýšlela a následně analyzovala. V rámci psího tábora v Celnici jsem se aktivně účastnila všech aktivit spolu s dalšími účastníky a snažila jsem se zaměřovat na sběr dat, která by pro výzkum mohla být validní. Všimla jsem si toho, o čem účastníci tábora diskutují, u jakých témat jsou konzervace vyostřené, čemu se věnuje pozornost a co se na poli děje.

Další částí výzkumu byly doplňkové polostrukturované rozhovory s účelovým vzorkem aktérů. K těmto rozhovorům jsem přistupovala tak, že jsem pokládala totožné otázky lidem, kteří mají v rámci kynologického pole různé pozice, abych byla schopna odhalit, v čem se liší a zároveň shoduje jejich rozumění kynologickému poli.

2.3. Lokalita výzkumu, přiblížení daného prostoru výzkumu a vlastní pozice ve vztahu k terénu

Lokalita výzkumu byla velmi diverzifikována a probíhala na různých místech, především v Praze, ale i na rakousko-českých hranicích v oblasti Nové Hradky – Pyhrabruck.

Jedno zúčastněné pozorování proběhlo v penzionu Na Celnici. Druhé zúčastněné pozorování probíhalo v areálu Pesoparku v Uhříněvsi.

Polostrukturované, výzkumně doplňkové rozhovory, se konaly v rámci venčících procházek po Praze (Dejvice, Přední Kopanina, Uhříněves-Dubeč) a jeden polostrukturovaný rozhovor s rozhodčí dogdancingu proběhl v rámci telefonického hovoru.

PSÍ TÁBOR NA CELNICI LOKALITA TERÉNU (zúčastněné pozorování)

Každoročně pořádaný kynologický letní tábor Vandou Gregorovou byl zaměřený na dvě různé disciplíny dogdancing a agility. Účastníci si mohli vybrat, zda mají zájem absolvovat kombinaci těchto dvou disciplín, či se budou věnovat pouze jedné z nich.

Účastníci a jejich psi byli ubytováni v penzionu Na Celnici, který se skládá z devíti pokojů, tří apartmánů, pěti malých a dvou velkých chatek, klubovny a restaurace. V tomto penzionu se každoročně koná několik turnusů kynologických táborů nejrůznějšího zaměření a z komunikace s organizátorkami psího tábora vím, že sehnat prostor, kde by psí tábor mohl proběhnout není jednoduché. Dokonce jsem se dozvěděla, že jednou musel být plánovaný psí tábor zrušený, protože se pro jeho realizaci nepodařilo sehnat prostor kvůli tomu, že určité „dog-friendly“ ověřené lokality, které jsou k jeho realizaci vhodné bývají rezervované třeba i na pět let dopředu a o místa je poměrně velký boj, protože je tam nutná podmínka toho, aby prostředí, kde se má kynologický tábor bylo maximálně vstřícné ve smyslu poskytování dog-friendly služeb komunitě pejskařů, kteří jsou specifickou skupinou s nárokováním si specifických potřeb pro realizaci daných aktivit.

Penzion Na Celnici je zaměřený primárně na poskytování ubytování a služeb pro pejskaře a vše je zde maximálně uzpůsobeno potřebám psů a pejskařů. Po celém prostoru se mohou všude pohybovat psi, např. penzion oficiálně na svých webových stránkách promuje spaní psů v posteli (viz. obrazová příloha – obr. č. 4). Penzion tím dává najevo, že se jedná o dog-friendly místo. Dog-friendly atmosféra byla intenzivně pocítěna. Po celém objektu byly rozmístěny misky s vodou, v restauraci se v jeden čas nacházelo více psů než lidí, např. v momentě, když do něj vkročila chovatelka se všemi psími odchovanci ze své chovatelské stanice a vyčkávala zde na jejich majitele, aby je překvapila, zároveň za „barem“ bylo možné zakoupit psí pamlsky, sušenky, či granule.

Výzkum se odehrával zároveň v širším okolí lokality Nových Hradů, protože účastníci tábora v mezičase, kdy zrovna nebyl trénink, realizovali výlety do blízkého okolí (Terčino

údolí, Nové Hrady, Suchdolské pískovny, Kraví hora, Mandelstein) a také chodili venčit své psy několikrát denně do přilehlého okolí.

Vzhledem k tomu, že jsem se psího tábora rovněž účastnila, probíhalo zúčastněné pozorování všude možně, kde se účastníci v rámci tábora pohybovali mimo trénink v klubovně, tedy i na výletech, na cestě na výlety (ve vlaku, v autě, v autobuse), na procházkách v lese, u snídaně, oběda, večeře, na postupových zkouškách, závodech, či uvnitř chatek a pokojů penzionu.

DOGDANCINGOVÁ LEKCE V PESOPARKU V UHŘÍNĚVSI LOKALITA TERÉNU (zúčastněné pozorování)

Druhé ze dvou zúčastněných pozorování se odehrávalo v Pesoparku v Uhříněvsi na okraji Prahy. Účastnila jsem se lekce dogdancingu, kde jsem se zaměřovala na různé detaily, abych dokázala popsat, jak takový trénink probíhá a jak je realizován.

Ráda bych zde přiblížila více informací o tom, co se v Pesoparku v rámci kynologického pole odehrává. Pesopark je kynologické volnočasové centrum, které disponuje prostorem necelých 4 hektarů a skládá se ze čtyř celooplocených hřišť, dvou stanů, jurty a dvanácti odkládacích boxů (viz. web)². Toto kynologické volnočasové centrum se mezi pejskaři těší velké oblibě a patří k jednomu z nejoblíbenějších v rámci Prahy. Soudím dle informací, které mám díky tomu, že se mezi pejskaři pohybují. Chovatelka pudlů mi na jedné psí akci zmiňovala, že Pesopark je doslovo rájem pro psy a jejich majitele.

Zde je vyjádření majitelky Pesoparku v jednom článku kynologického online časopisu „chceme, aby Pesopark byl místem, kde budou lidé nejen nadšeně trénovat a pracovat se svým psem, ale i se rádi navzájem setkávat. Právě proto je součástí PESOPARKU i klimatizovaná prosklená klubovna pro cca třicet osob s možností občerstvení, připojením na wi-fi, promítáním a moderním sociálním zázemím. V létě u nás najdete posezení u venkovního občerstvovacího stánku a pro pejsky brouzdaliště.“³

K zájmu podívat se antropologickou optikou na toto téma mě přivedl můj blízký vztah ke psům a insiderská pozice člověka, který se tomuto sportu se svými psy aktivně věnuje. Sedmým rokem se věnuji dogdancingu a dalším kynologickým aktivitám jako je např.

---

² [O nás | Pesopark](#)

³ [Nudíte se? Pak navštivte PESOPARK! | Kynologický magazín eCanis.cz](#)

agility, hersenwerk, či poslušnost. Mezi komunitou pejskařů se aktivně pohybují. Pejskaři jsou zastoupeni v řadách mých známých, přátel a trenérů.

K myšlence zmapovat terén pejskařů mě přivedla moje zkušenost, kterou jsem měla na první výcvikové lekci se svým psem. Když jsem si pořídila svého prvního psa, s nímž jsem měla ambice aktivně se věnovat kynologické disciplíně dogdancing, za nezbytnou součást ve štěněčím období jsem považovala nutnost socializace a naučení svého psa základním povelům poslušnosti.

Jakmile mé štěně trochu povyroستlo, octla jsem se na kynologickém cvičišti, kde jsem si začala všimnout toho, jak si jsou psovodi (pojmem psovod se rozumí „cvičitel psa, při zkouškách osoba, která psa vede a povely, usměřňuje jeho činnost“⁴). Začala jsem si všimnout toho, jak si jsou lidé cvičící se svými psy podobní, ať už svou image (nošením kynologického oblečení, pamlskovníků, či ověčování se kynologickými pomůckami), přebíráním velké odpovědnosti směrem k „well-being“ svého zvířete, používáním slangových výrazů, či sdílením podobných postojů ve smyslu např. radikálního vymezování se vůči „chovu“ psů bez rodokmene.

V souvislosti s mým pozvolným pronikáním do světa psů a lidí, kdy jsem do interakce s pejskaři přicházela např. účastí na kynologických sportovních kurzech, výstavách, seminářích, „venčitelských“ srazích, psích táborech, či třeba členstvím na facebookových skupinách, jsem si čím dál tím více začala všimnout toho, že se mezi „pejskaři“ objevuje jakýsi normativní diskurz, jehož přijetí je nezbytné pro komunikaci s ostatními členy a vůbec pro přijetí do komunity pejskařů. Důkazem toho je např. fakt, že facebookové skupiny zaměřeny na výcvik psů jsou přístupné členům pouze za určitých pravidel, kdy uchazeči o přístup vyplňují vstupní žádost o přijetí do skupiny a prostřednictvím správce skupiny, dochází k rozhodnutí, zda žadatel dostane do dané skupiny přístup. Například ve facebookových skupinách určitých psích plemen je podmínkou přidání jakékoliv fotografie nutnost uvést celé jméno psa v rodokmenu, aby se zamezilo vyobrazování psů bez průkazu původu, které nejsou právoplatnými zástupci daného plemene. Obdobná neviditelná pravidla, podle nichž by se člověk měl chovat panují i uvnitř kynologických cvičišť, či ve výstavních kruzích a vlastně i v celém širokém kynologickém poli, o němž budu psát později.

---

⁴ BUŠKOVÁ, Markéta. Analýza a kategorizace informačních zdrojů pro obor kynologie. Praha, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Helena Kučerová.

Vzhledem k mé insiderské pozici v terénu bylo poměrně jednoduché se do skupiny „dogdancingářů“ infiltrovat, protože je to prostředí, do kterého jsem se nemusela nijak obzvlášť enkulturovat. Na druhou stranu jsem se snažila dávat si pozor na to, že bych mohla určité situace, které se v kynologickém poli odehrávají vnímat jako samozřejmé a automatické. Snažila jsem se k výzkumu přistupovat takovým způsobem, aby pro mě realita, která se v kynologickém poli odehrávala, nebyla samozřejmostí. Snažila jsem se pozastavovat nad různými danostmi a pokoušela jsem se v nich nacházet vědecké souvislosti, abych si alespoň v rámci možností částečně byla schopna vytvořit odstup od tématu, jehož prostředí bezpečně znám. Výhodou mi v průběhu výzkumu bylo to, že jsem mohla přepínat mezi rolí pozorovatele a účastníka.

Orientaci v terénu, známost aktérů a dogdancingového sportu obecně jsem se snažila využít v prospěch toho, abych byla schopná zaměřit se na zajímavé nuance. V kynologickém poli se toho odehrává mnoho, a tak jsem se pokoušela výzkum uchopit strategicky takovým způsobem, který bude z hlediska dat přínosný.

Díky předporozumění dané sociální realitě jsem si stanovila takový způsob pozorování a vedení rozhovorů, který bude reflektovat mou insiderskou pozici v terénu a zároveň bude díky předporozumění výzkum směřovat a designovat takovým způsobem, který ukáže provázanost sociální reality kynologického pole v kontextu studia humanitních věd na Fakultě humanitních studií.

POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY LOKALITA TERÉNU

Zúčastněné pozorování Na Celnici sice zahrnovalo aktivní participaci v terénu a neformální rozhovory s pejskaři, nicméně vzhledem k tomu, že vše bylo realizováno v roce 2022 a bakalářskou práci píšou již nyní, jsem se rozhodla výzkum obohatit ještě o data polostrukturovaných rozhovorů.

Polostrukturované rozhovory probíhaly v rámci tří venčících procházek v Dubči – Uhříněvsi, v lese poblíž Přední Kopaniny a v Dejvicích v parku, kde bydlí chovatelka mého psa. Jeden z rozhovorů proběhl po telefonu kvůli velké vzdálenosti rozhodčí a mého bydliště. Vše bylo se svolením informátorů nahráváno na diktafon.

2.4. Aktéři

Pro tento výzkum budou v zorném poli pozornosti především aktéři, kteří se pohybují v kynologickém poli. Vzorek informátorů je v rámci etnografického výzkumu omezen na psovody, kteří se se svým psem aktivně věnují kynologickému sportu a konkrétně tedy dogdancingu.

V rámci zúčastněných pozorování jsem se nechala „vést prostředím, na které se můj výzkum zaměřuje“ (Novotná 2019, str. 303). Nevytyčila jsem si, na koho z konkrétního účastníků budu sledovat, nechala jsem se primárně vést terénem, abych si mohla všimnout toho, jak aktéři na strukturu sociálního pole působí.

V rámci doplňkových polostrukturovaných rozhovorů jsem účelově volila vzorek aktérů. Níže vysvětlím, co mě k této volbě účelového vzorku vedlo. Volba aktérů, s nimiž jsem vedla polostrukturované rozhovory, byla determinovaná tím, že jsem vycházela z předporozumění, toho, co se v kynologickém poli děje dle mé zkušenosti pobytu v něm. Vzhledem k tomu, že tato práce bude popisovat sociální realitu skrze Bourdieuho koncept „teorie jednání“ a Goffmanův „dramaturgický modul“, zajímám se primárně o to, co v poli určuje prestiž. Díky mému předporozumění a insiderské pozici vím, že pro aktéry je důležité, aby jejich psi byli úspěšní, dosahovali výsledků na závodech a postupových zkouškách. Rovněž vím, že toto uznání udělejí rozhodčí. Další věc, kterou díky zkušenosti o kynologickém poli vím, je fakt, že štěně, které má předpoklady stát se v kynologickém poli úspěšné, je potenciálními majiteli více než žádané, na což reagují chovatelé. Čím více úspěchů v podobě účasti na závodech, či množstvím postupových zkoušek má jejich fena, či pes v jejich chovatelské stanici, tím více prestižněji je jejich chovatelská stanice, či případně nabízené štěně vnímáno. Proto jsem se rozhodla pro účelovou volbu aktérů, s nimiž jsem si naplánovala polostrukturované rozhovory, tak aby mezi nimi bylo následující zastoupení.

- Rozhodčí dogdancingu, která posuzuje dosaženou úroveň dogdancingu a udílí rozhodnutí o postupových zkouškách v jednotlivých divizích.
  - Anonymizace – Paní Valčíková
- Chovatelka, která se podílí na distribuci štěněte v kynologickém poli.
  - Anonymizace – Paní Slunéčková

- Aktérka, která se aktivně účastní dogdancingových soustředění a má v této oblasti se svým psem splněné kynologické zkoušky.
  - Anonymizace – Michaela Mausová
- Aktér, který zprostředkovává vystoupení pro širokou veřejnost, součástí, jehož nabízených vystoupení jsou i dogdancingové vstupy.
  - Anonymizace – Tomáš Olbramovický

Zároveň jsem anonymizovala jméno trenérky dogdancingu na psím táboře, která v textu figuruje spíše pasivně a vztahuji se k ní pouze v rámci zúčastněného pozorování a nazývám ji v textu Aneta.

2.5. Metoda analýzy dat

Daty a jejich následnou analýzou jsem se zabývala v průběhu celého výzkumu. Moje primární data byly terénní poznámky a fotografie pořízené na kynologickém soustředění.

Vytvořená data v rámci zúčastněného pozorování, která se týkala výzkumu v terénu obsahovaly, poznámky ohledně zevnějšku/image pejskařů, způsobů vystupování před ostatními kynology, jednání s vlastním psem, osobitého stylu jednání a popisu toho, co se v kynologickém poli děje, dále neformální rozhovory s účastníky.

V kontextu výzkumu sociální reality, která se v rámci dvou zúčastněných pozorování odehrála jsem volila *techniku segmentace a otevřeného kódování* (Heřmanský 2019, str. 429-49). Je to přístup šifrování sociální reality, který je založen na „*systematickém a souběžném provádění tří vzájemně propojených postupů (jež se skládají z kombinace různých činností): segmentace, kódování a poznámkování.*“ (ibid. str. 429). Díky této metodě mi začal vyvstávat a rýsovat se obraz zkoumaného fenoménu kynologického pole. Jak píše Heřmanský, „*postupně se nám díky identifikaci, popisu a nalézání vztahů mezi tématy začíná rýsovat celkový obraz, který umožňuje rozumění nejen zkoumané situaci, ale i celého výzkumného problému*“ (ibid. str.427).

2.6. Etická část výzkumu

V rámci výkonu výzkumné činnosti beru na vědomí směrnici České asociace pro sociální antropologii a budu kroky výzkumu budu podrobovat takovým způsobem, aby byli se směrnicí v souladu.⁵

K výzkumu jsem přistupovala takovým způsobem, abych intenzivně promýšlela, etický rámec výzkumu a nikoho z informátorů nepoškodila.

Na psím táboře jsem mluvila s organizátorkami a tázala jsem se jich, zda bych zde mohla realizovat etnografický výzkum zúčastněného pozorování pro moji práci. Obě organizátorky mi odsouhlasily, že mám jejich svolení. Požádala jsem ještě o to, aby když započal první trénink v rámci psího tábora a byli zde přítomní všichni účastníci, organizátorky informovaly hromadně, že se na psím táboře bude odehrávat výzkum k bakalářské práci. Zmínila jsem všem účastníkům, že kdyby kohokoliv zajímali podrobnosti, či by měli něco, co by chtěli konzultovat, či kdyby někdo nesouhlasil, že za mnou mohou přijít. Zpětné vazby všech zúčastněných byly velmi pozitivní a účastníci byli zvědaví, čeho se má práce bude týkat. Dotazovali se mě, co vlastně studuji a v oblasti mého zájmu mě podpořili. Dokonce mi i sami od sebe nabízeli, že kdybych cokoliv potřebovala, tak že mi budou nápomocní. Zajímavé je, že se na mě obraceli účastníci, které jsem do té doby neznala a neměla s nimi žádnou interakci a můj výzkumný projekt používali jako ice-break pro zahájení první vzájemné interakce. Jednalo se tedy o otevřený výzkum, o němž všichni zúčastnění věděli.

Je možné, že se na ochotě podílel fakt, že jsem mnohé z nich znala z různých kynologických akcí.

V rámci doplňkových polostrukturovaných rozhovorů jsem všechny informátory, kteří mi poskytlí cenná data informovala o tématu práce a teoretických východiscích, kterými bude na sociální realitu v kynologickém poli nahlíženo. Vždy jsem se snažila v rámci reciprocity projevit úctu informátorům za jejich poskytnutý čas malou pozorností v podobě pamlsků pro psy. Zároveň jsem všem informátorům nabídla, že s nimi budu sdílet výsledky své práce, pokud o ně budou mít zájem.

Informátoři mi v rámci ústní dohody potvrdili, že si mohu rozhovor nahrávat na diktafon a vše, co zazní a následně použít poskytnutý datový materiál pro vědecké účely mé

---

⁵ [Etické směrnice České asociace pro sociální antropologii | CASA \(casaonline.cz\)](#)

práce. Zároveň jsme se dohodli, že budu jména anonymizovat, abych zachovala jejich soukromí.

S myšlenkami autorů, které parafrázuji, či cituji a uvádím jejich zdroj, pracuji v souladu s citační normou ČSN ISO 690.

Veškeré fotografie, které byly na táboře pořízené reportážním způsobem (viz.obrazová příloha) byly vyfotografovány mnou . V průběhu celé akce jednotliví účastníci intenzivně fotografovali a fotografie z této akce jsem poté objevovala veřejně na sociálních sítích, tudíž věřím, že se nikdo z vyfotografovaných nebude zlobit, že jsem je pro tuto práci použila.

3. EMPIRICKÁ ČÁST

V empirické části se budu zabývat stanovenými výzkumnými otázkami, které jsem se rozhodla členit do jednotlivých kapitol. Odpovědi budu hledat na základě teoretických východisek, které jsem se pro bakalářskou práci rozhodla použít v kombinaci s terénním výzkumem a doplňkovými polostrukturovanými rozhovory.

Kynologické pole a jeho definování

K pojmu kynologického pole přistupuji v rámci této práce jako k sociálnímu poli, ve kterém jeho členové sdílejí habitus a o sociální uznání bojují skrze různé druhy kapitálů, jak uvádím v teoretické části bakalářské práce.

Šlesaríková v diplomové práci již téma kynologického pole řeší a vyjadřuje se k němu následovně „*kynologické pole nezahrnuje pouze kynologické cvičiště, ale jeho součástí jsou i závody, výstavy, odborné časopisy nebo chovatelské stanice*“.(Šlesaríková – 2017, str. 60). Tomuto pojetí kynologického pole rozumím tak, že je všude tam, kde je sdílen habitus a probíhá tam boj o uznání skrze různé druhy kapitálů. Jinými slovy kynologické pole je všude tam, kde jsou přítomní aktéři, kteří se na utváření sociální reality podílejí a přispívají do ní tím, že je „žitá“. Ráda bych toto poznání rozšířila o fakt, že jsem si v rámci zúčastněného pozorování uvědomila, že kynologické pole může existovat i v jiných „prostorech“ a není nutně vázáno na konkrétní „prostory“ vyjmenované výše.

Více než o „prostory“ jde dle mého poznání, spíše o princip toho, že se v daném „místě“ řeší témata, která jsou spjatá s prestiží v kynologii, a tedy konkrétně symbolický kapitál, který spočívá v kolektivním uznání. Jedním z „prostorů“ v rámci kterého kynologické pole může rovněž existovat jsou např. kynologické psí tábory, kde jsem mohla pozorovat, že např. u snídaní, obědů, či večerů, že se hojně diskutovaly úspěchy určitých jedinců a aktivně se probíralo, co se odehrává např. na facebookové skupině plemene šeltie. Kdo sdílí, jaké příspěvky a jakým fenám se narodili štěňata. Predikovalo se, jaká mají daná štěňata předpoklady pro úspěch a zda jsou narození jedinci, potomci „dostatečně“ kvalitních psích rodičů. To se odvozovalo od toho, na kolik ostatní členové znali příslušné psy, či z veřejně dostupných informací uvedených na webovém portálu klubu chovatelů kolíí a šeltií, kde se ověřovaly genealogické informace a záznamy o úspěších na výstavách, či o zdravotním stavu. K náhledu a pro příklad, jak taková genealogie vypadá a co obsahuje,

přikládám odkaz do veřejně dostupného genealogického portálu svého psa Ikebary v poznámce pod čarou.⁶ Téma štěňat a jejich nadějí pro úspěch v kynologickém bylo zřejmě natolik diskutované, protože jedna z účastnic po tom, co si otevřela brambůrky řekla druhé účastnici, „že šeltie jsou jako chipsy a jedna nikdy nestačí a následně nabídla lupínky i ostatním“, což vyvolalo přitakání a smích ostatních.

Sdílení a nesdílení v kynologickém poli a role habitu v něm (Kým je kynologické pole utvářeno)

Z mého pozorování vyplynulo, že to, co si primárně sdílí aktéři mezi sebou, je úspěch svého vlastního psa, či feny, což bývá většinou sdělováno lidem v příslušném kynologickém poli.

V polostrukturovaném rozhovoru na venčící procházce v Dejvicích jsem se bavila s chovatelkou paní Slunéčkovou na téma, „s kým své úspěchy sdílí a s kým je naopak nesdílí“. Na odpovědi, s kým své úspěchy nesdílí informátorka odpověděla: „*No tak je to rodina, mají moje psy rádi, pohlídají je, pohladí je, jsou na ně hodní, ale to je všechno. Mamka mě třeba vyslechne, ale už to nikomu dalšímu neřekne a nesdílí to dál, ale když o tom řeknu svým kamarádům pejskařům, tak oni to pak řeknu někde dál zas, že se nám něco povedlo.*“. Na otázku, s kým své úspěchy paní Slunéčková sdílí mi bylo odpovězeno: „*Já to dávám vždycky na sociální síť, když se mi něco podaří. Dávala jsem tam videa z tréninku, nebo video, když se nám podařila zkouška. No, sdílím to, abych motivovala lidi, kteří mají můj odchov, tak jim na tom ukazují, jaké jsou sporty, jaké jsou možnosti a tak.*“ Z této výpovědi je patrné, že není třeba sdílet úspěchy mimo kynologické pole, protože tam nedojde k tomu, že by se o daném úspěchu mluvilo dál, či se o něm dozvěděl i někdo jiný. Zároveň je vidět, že dalším smyslem prezentování daných úspěchů veřejně na sociálních sítích je vzbuzování motivace v ostatních, kteří např. ještě s žádnou kynologickou disciplínou nezačali a v kynologickém poli nejsou tolik aktivní.

Je velmi pravděpodobné, že vynakládání úsilí do sdílení vlastních úspěchů pramení z potřeby uznání vlastní legitimacy v kynologickém poli, a tedy získání výhodného postavení, v rámci navzájem si konkurující skupiny, byť na oko by se mohlo zdát, že se jedná o pouhé sdílení informací mezi přáteli, či známými, nebo zatím neznámými, v případě sociálních sítí. Pro Bourdieho se sociální pole „*řídí svými vlastními zákony fungování a*

---

⁶ [KOLIE, ŠELTIE - genealogický servis - Genealogie \(genealogie-collie-sheltie.eu\)](http://KOLIE, ŠELTIE - genealogický servis - Genealogie (genealogie-collie-sheltie.eu))

transformace, jinými slovy jde o strukturu objektivních vztahů mezi pozicemi, které v něm zaujímají jednotlivci, či skupiny konkurující si v úsilí o legitimitu.“ (Bourdieu [1992] 2010: 282). Rovněž jsem zaznamenala, že pokud něco řekne chovatel, či trenér má to v kynologickém poli větší váhu, než pokud se k něčemu vyjádří např. někdo, kdo se se svými psy něčemu věnuje pouze rekreačně. Například si vzpomínám na jednu diskuzi, která probíhala ohledně jedné nejmenované chovatelské stanice a dotyční, kteří téma diskutovali nikdy osobně chovatelku, ani její feny neviděli. Poznamenali, „musíme se zeptat Anety(trenérky) na povahy fen v téhle „chovce“, jestli jsou ty její feny opravdu dobrý“. Z čehož jsem usoudila, že pokud trenér, který má v kynologickém poli určité uznání, něco prohlásí, je to validní a ostatní tomu přikládají váhu a názor na danou fenu si díky tomu utváří. Může to být ovlivněno tím, že v rámci kynologického pole je kulturní kapitál velmi důležitý, protože primárně jde o to na kynologických cvičištích prokázat, že pes je snadno ovladatelný, poslušný a dobře se s ním pracuje, odrazem čehož jsou splněné zkoušky a vyhrané závody a aby tato praxe mohla být realizována, je zapotřebí trenéra, který k těmto výsledkům jednotlivé lidi vede. Lze si zde všimnout, že zde na tomto konkrétním případě se ukazuje, že kynologický kapitál je zde převeditelný na kapitál symbolický, protože kapitál symbolický poukazuje udělení uznání, a v tomto případě jde tedy konkrétně o ochotu ostatních udělat si názor o někom koho neznají na základě toho, co řekne člověk disponující kulturním kapitálem.

V polostrukovaných rozhovorech jsem záměrně volila otázku týkající se „sdílení, či nesdílení úspěchů v dogdancingu“, protože se domnívám, že tím, že se o dané věci mluví a diskutuje se, dochází v komunikaci k mnohdy nevyžádanému informování o výkonech ostatních aktérů, což udržuje kynologické pole „živé“, protože zde probíhá proces udílení uznání, či podprahové nabádání ostatních k výkonům s jejich vlastními psy.

S rozhodčí dogdancingového sportu paní Valčíkovou jsem řešila stejné téma a vyjádřila se k němu následovně: *„Můj nejhlavnější člověk, s kým tyto věci řeším, je Alča, moje dlouholetá kamarádka. Byli jsme spolu ve vedení klubu, hodně se na tom dogdancingu spolu celkově podílíme. S manželem se o tom taky bavíme, manžel do toho má, nechci říct laickéj pohled, věnuje se psům, to ano, má s nimi složené zkoušky, ale nemá do toho zas takový vhled, konkrétně teda do dogdancingu. Tihle lidi jsou moje největší opory. Potom to, s kým to sdílím, jsou samozřejmě lidi, kteří chtějí poradit, ať už jsou to kamarádi nebo klienti. Spektrum těch lidí je docela široké. S rozhodčími probíráme taky, co se děje a co nového se komu povedlo.“*

Zajímavým faktem, kterého jsem si v rámci pozorování a analýzy polostrukturovaných rozhovorů všimla, je zjištění, že povídání si o kynologickém poli je vázáno na to, že se sdílí primárně uvnitř pole a velmi vzácně mimo něj, o čemž vypovídají i následující výpovědi, které se týkaly identifikace toho, s kým informátoři „dogdancing nesdílí“. Tomáš Olbramovický odpověděl: „*Nikdy bych se nebavil o dogdancingu s člověkem, který nemá rád psy, dále se svou starou babičkou, která vůbec nerozumí tomu, že se jedná o nějakou disciplínu a sport a nemá pro to vůbec žádné pochopení.*“. Rozhodčí Valčíková zmiňovala: „*Nadšení pro dogdancing nesdílím s někým, komu to přijde podřadné. Občas slyšíte, nó, to je to vaše tajtrlíkování, tak pokud někdo něco takového řekne, tak s takovým člověkem bych tohle téma neotevírala. Upřímně se snažím vyhybat lidem, které musím přesvědčovat o své pravdě, to mě vždy našťve, pokud se musím dohadovat.*“ Michaela Mousová odpověděla na dotaz ohledně nesdílení následovně: „*V práci jsem to nikdy nepotřebovala nějak prezentovat, že děláme dogdancing, jen kdyby na to třeba přišla řeč, tak to není nic za co bych se styděla, ale ne každého to zajímá. Starší lidi to vůbec neznají a nevědí, o co v dogdancingu jde a tancování se psem jim přijde bláznivý a úplně padlý na hlavu.*“ Michaela Mousová a Tomáš Olbramovický naznačili svou výpovědí, jak moc odlišný může být pohled např. starších lidí na tuto disciplínu, čímž poukázali na to, že aktéři, kteří provozují tento koníček mají své specifické rysy, které nemusí být srozumitelné pro jiné lidi.

„Habitus je generativní a jednotící princip, který z charakteristických vztahových rysů, vlastních určitému postavení, vytváří jednotný životní styl, tj. celek, v němž se sjednocuje volba osob, statků i praktických činností.“(Bouridieu, 1998 .str.16)

V průběhu zúčastněného pozorování mnozí lidé zmiňovali, že se na akci psího tábora vždy velmi těší, protože mají pocit, že jim tu ostatní rozumí a mohou spolu řešit věci týkající se psů. Psímu táboru, bylo rovněž přezdíváno „psí dovolená“. Účastníci tábora tu tedy trávili čas se svým psem, ať už v rámci tréninku, či mimo něj. Na daném místě měli zprostředkované veškeré podmínky k tomu, aby se kynologickým aktivitám věnovali a měli na ně plný prostor, který v každodennosti nemají. Pro účastníky to byla akce, kde měli okolo sebe lidi, kteří měli stejný záměr. Tento stejný záměr představoval trávení čas s vlastním psem, přiučení se novým věcem a připravení se na postupové zkoušky v obklopení lidí se stejným habitem v rámci kynologického pole. Toto stejné nastavení mělo velký podíl na to, že spolu lidé intenzivně spoustu věcí řešili a ač se třeba před táborem neznali, utvářely se mezi nimi společné sociální vazby. Vyprávělo se tu o tom, kolik skvělých lidí, díky psím

akcím ostatní poznali a kolik rad ohledně péče psa si odnesli, a že jsou tyto akce vždy velmi příjemné.

Často bylo diskutované téma šeltiích srazů, což bylo způsobeno tím, že na tomto psím táboře převažalo toto plemeno a bylo nejvíce zastoupené. Důvodem toho bylo, že na tento tábor, který je každoročně již několik let pořádáný jezdí chovatelka, která zde nabízí účast majitelům jejich psích odchovanců. Tímto si tedy uvědomuji, že výzkum je částečně zkreslený tím, že se v něm nacházeli především lidé, kteří mají plemeno psa sheltie. Nicméně o to více bylo diskutováno to, co se s konkrétním plemene v kynologickém poli děje.

Vzpomínalo se na např. na šeltií srazy, které se již udály. Srazy šeltií jsou hromadným venčením zástupců daného plemene. Ze své vlastní návštěvy jednoho šeltiího srazu, vím, že se tam probírají informace o chovu, úspěších určitých jedinců, či se tam diskutují třeba výsledky závodů, na základě čehož si jednotliví aktéři ustanovují společné rozumění symbolickému kapitálu, a to tedy konkrétně kolektivním rozuměním prestiže v kynologickém poli. Zároveň je to „místo“, kde má každý možnost sdílet o svém psovi to, co uzná za vhodné a chce, aby vyniklo a ostatní věděli. Na těchto srazech psů a lidí se utvářejí sociální vazby mezi jednotlivými aktéry, kteří pak sdílí společné vzpomínky a kolektivně se shodují, či neshodují na rozumění a vnímání určité sociální reality uvnitř kynologického pole a utváří se tím habitus určitých jednotlivců, či skupin.

Habity jsou klasifikující a hodnotící. Udávají jakousi „neviditelnou normu“ toho, jakým způsobem by aktéři měli vnímat realitu odehrávající se v poli. (Bourdieu, 1998, str.14.)

Sdílení o výsledcích daného sportu, a tedy „sycení kynologického pole“ probíhalo primárně díky společným debatám aktérů, kdy se diskuse neustále točily okolo hodnotících stanovisek proběhlých událostí, a tedy udržováním tohoto diskurzu.

Habitus jednotný a zároveň diferencovaný

Habity, stejně jako společenské pozice, jichž jsou plodem, jsou diferencované; také však diferencující. Jsou nejen odlišné či odlišované, ale samy také odlišnosti plodí: uvádějí v činnost různé principy diferenciaci nebo užívají společných principů diferenciaci různých způsobem. (Bourdieu, 1998, str. 16).

Toto tvrzení bylo potvrzeno v praxi. Dalo by se říct, že jak bylo psáno výše všechny účastníky psiho tábora spojoval pobyt v něm, společné aktivity, společné rozumění určitým

věcem a podobné názory. Nicméně se zde nacházeli aktéři, kteří byli na různých úrovních dané disciplíny a dogdancingový trénink přijímali jednotliví účastníci s rozdílnou důležitostí a svědomitostí, což vytvářelo určité vymezení se v rámci jednotlivých skupin a poukazovalo na diferencovanost uvnitř kynologického pole, která se odvíjela například od dosaženého levelu dogdancingové disciplíny, kdy jsem spatřovala rozdíl mezi začátečníky a profesionály, kteří se sportu věnují na vrcholové úrovni.

V rámci rozhovoru s paní Slunéčkovou jsme se na toto téma bavili a přesně popisovala, jak tato diferenciací probíhá svou vlastní zkušeností: „*Oni jsou ty lidi, co dělají dogdancing jini, my máme ze všeho srandu a tihle lidi, co se tomu dogdancingu hodně věnují. Oni furt to hrotí a všelijak drtí, protože to dělají jako pro tu slávu. Tihle lidi jsou jini, protože to dělají vrcholově, řeší jen zkoušky a jak co učit. Byli vždycky hodně upnutí na to, to dělat správně. Je to jiná sorta lidí, když jsme zažili Anetu (trenérka) na táboře, tak já Anetu vnímám jako tichého člověka bez emocí a vždy, když s námi trénuje, tak se příliš neprojevuje a já ji tak беру. Když jsem ji ale viděla, jak trénuje s těmi vrcholovými lidmi, jak se baví, jak se směje, všechno. Před námi ale, rekreačními pejskaři ne, a je vidět, že nás zas tak moc nebere mezi sebe. My jsme takový sama sranda a Anetě to nesedí, protože ona se baví a směje jen s lidmi, kteří to dělají na vrcholový úrovni, protože tihle lidi s ní řeší a diskutují pořád jen, co jak udělat na závodech, aby uspěli. Ale víš, co, to je vždycky u lidí, který něčeho chtějí dosáhnout, tak si z toho neumějí udělat srandu. Ty lidi, co jsou na velký úrovni, tak pro ty lidi, kteří mají se psy tu legraci, jsou tihle lidi pól, ale já vím, že kolikrát přesně tihle lidi jsou našťvaný na své psy a nehezky se k nim chovají. Tohle se mi nelíbí a s těma lidma se nezdržuju. Tihle lidi chtějí být strašně nejlepší, chtějí na mistrovství světa, na Evropu, makají strašně moc, kolikrát si musí pořídit druhýho psa, protože si jednoho zkazej. Má to bejt ale radost, ale tihle lidi, co jsou na vysoký úrovni to tak nemají. Jsou ve všem striktní, vážní.“*

Na stejnou otázku jsme se bavily i s Michaelou Mausovou, která zmiňovala: „*Mám pocit, že tihle lidi, co to dělají na vrcholové úrovni nedělají nic jiného než, že řeší jenom a jenom psa. Když se člověk s nějakými z nich pozná, tak má ze cvičáku pocit, že ti lidi žijí jen psem a že se vše v jejich životě se točí okolo toho, že těm psům kupují jenom obojky, vodítka, chodí s nimi na lekce, zkoušky závody a pak na fyzio.“*

Z následujících výpovědí a na základě pozorování na psím táboře mohu potvrdit, že to, na jaké dogdancingové úrovni byl daný pes a jeho majitel mělo vliv na „skupinkování“ mezi jednotlivými členy, a to přirozeně kvůli tomu, že účastníci byli v rámci skupinek na

jednotlivé tréninkové lekce rozdělení, tak i tím, že se poté mimo tréninkový čas scházeli. Společně obědvali, či například chodili společně venčit do přilehlého lesa.

Dále se diferencovanost projevovala na základě shodného plemene, s nímž se jednotliví účastníci s velkou oblibou identifikovali a vnímali tak vzájemnou sounáležitost, což zachycuje obrázek č. 1 (viz. obr. příloha), kde například jedna z akterek vylezla na štafle, aby zvětšila společný snímek všech zastupitelů jednoho plemene na psím táboře.

Bylo tedy možné všimnout si, že habitus všech účastníků psího tábora byl velmi podobný, dále bylo vidět, že určití členové k sobě tíhnou více a někteří méně, což bylo způsobenými různými faktory.

Uznání v kynologickém poli

Podstatou pro udělení uznání je fakt, že sociální činitelé, kteří se na realizaci uznání podílí, nahlíží realitu v kategoriích vnímání, které jsou dané tím, že si osvojili strukturu pole. Na základě osvojení si této kategorie vnímání jsou schopni identifikovat, co v poli probíhá a rozumět sociální realitě uvnitř struktury, ve které dokážou vidět, uznat, a tedy i ocenit to, co je v rámci pole žádoucí. (Bourdieu, 1998, str. 81-87)

V rámci terénního výzkumu jsem pozorovala, že tím, co se uvnitř kynologického pole mého výzkumného vzorku uznává a oceňuje, a jsou především úspěchy v dogdancingu v podobě splněných postupových zkoušek, za které vždy majitel se svým psem získal. Čím více splněných zkoušek pes měl, tím více mu byla věnovaná pozornost a ostatní účastníci se např. doptávali, z jaké chovatelské stanice pochází, u koho dotyčný pes trénuje.

Svých informátorů jsem v rámci polostrukturovaných ptala, koho v rámci dogdancingu uznávají a co si myslí, že potřebuje daný člověk, aby se svým psem byl uznávaný v rámci kynologického pole.

Rozhodčí paní Valčíková mi zmiňovala v rámci rozhovoru: „*Já to mám tak, že koukám na naši dogdancingovou reprezentační špičku, kde jsou lidi, před kterými si řeknu wow, jo, ti jsou fakt dobrý. Kdyby za mnou přišel někdo z reprezentace, že chce poradit s nějakým cvikem ode mě, tak ho nebudu přebíjet, protože pro mě je v tomto ohledu zkušenější, což není bráno negativně, protože mám k těmto lidem respekt*“. Tuto odpověď jsem se snažila rozvinout, abych získala přesnější informace o udílení prestiže od informátorky, která díky své vlastní pozici rozhodčí v kynologickém poli dokáže posoudit, čeho by se mělo uznání týkat. Odpověď paní Valčíková rozvinula: „*já uznávám lidi, kteří se vždy umisťují na*

vrcholových příčkách. Tím, že holky jako Vanda Gregorová a Alena Smolíková dokázaly několikrát velké úspěchy s různými psy, tak to opravdu cením, protože pro mě je to známka toho, že to není jen jedním psem, a tedy třeba tím, že je jen ten pes šikovný. Jsou třeba lidi, kteří mají jednoho psa a mají s ním nějaké úspěchy a s druhým jim to třeba zas tolik nejde. Já opravdu nesmírně cením lidi, kteří mají úspěchy s vícero psy. Vidím, že tyto holky jako Alena a Vanda se umí napojit na toho psa a pro mě je to známka toho, že ten člověk hledá jiné tréninkové metody, protože každý pes je jiný a musí se k němu individuálně přistupovat. Pokud má někdo úspěch s jedním psem, nemusí mít úspěch i se psem druhým.“

Vyptávala jsem se i dalších informátorů, na to, koho v kynologickém poli uznávají a proč. Pro Tomáše Olbrambovického to byla rovněž Alena Smolíková, odpovídal: „*Alenu Smolíkovou nesmírně respektuji, protože nás reprezentuje na mezinárodním poli a byla úspěšná v televizní soutěži.*“

Pro detailnější představu o Aleně Smolíkové zde zmíním více informací ohledně jejich úspěchů v kynologickém poli, které jsou dostupné na jejich osobním webu (*2. místo Talentmania (TV Nova), 2. místo Česko-Slovensko má talent (TV Prima), dvanáctinásobná mistryně České republiky, mistryně Evropy v dogdancingu, mistryně Evropy v dogfrisbee, vicemistryně světa v dogdancingu, titul dogdancing šampionátu, titul agility šampionátky, vítězka Cruft's, kynoložka roku*).⁷

Hudečková pole přirovnává k šachové hře, ve které aktéři zastupují své individuální pozice a ostatní „figurky“ jim jejich pohyb po šachovnici dovolují. (Hudečková, 2003, str. 344). Na tomto ilustrativním znázornění, o němž Hudečková píše bych ráda na tuto myšlenku navázala a ilustrovala sociální pole jako šachovnici, ve které mají aktéři obdobně jako jednotlivé figurky rozdílné výchozí pozice a tedy ne-stejně možnosti pohybu po poli a nerovnoměrně distribuovanou moc.

Pěšec, který je nejvíce znevýhodněnou figurkou z celého pole by mohl v případě této bakalářské práce představovat začínajícího kynologa s malým štěnětem, který jde na první lekci dogdancingu a jeho pes sotva slyší na vlastní jméno.

Pokud po šachovém poli pěšec (tedy náš začínající kynolog s malým štěnětem) ujde určitou cestu správným směrem, v rámci které „posbírá potřebný symbolický kapitál“, může se stejně jako pěšec na šachovnici proměnit v mnohem silnější figurku a stát se např.

---

⁷ <https://freestyledogs.cz/o-nas/alena-4/>

rozhodčím. Díky čemuž má větší příležitost „rozhodnout partii hry“, pokud se ho ovšem z této funkce nerozhodne vyšachovat nějaká dáma.

Dogdancing v každodennosti aktérů

V průběhu výzkumu se mi začala ukazovat zajímavá věc, kterou je fakt, že tím, jak kynologický sport prostupuje život aktérů se jeho určité prvky stávají součástí každodennosti a dochází k tendencím ritualizace.

V rámci venčíci procházky v Dejvicích v průběhu toho, co jsem si s paní Slunéčkovou povídala a řešili jsme, zda dogdancing nějakým způsobem přesahuje prostor kynologického pole. Odpověděla mi: „haha, joo, ale to je taková sranda. Každé ráno připravuju svačtinu dcerám do školy. Moji psi žebrají, a to jako furt. Pořád jsou se mnou v kuchyni a u stolu žebrají taky. Já od doby, co dělám dogdancing, jsem jim vždycky u těch svačin dala kousek šunky, ale teď jsem jim tu šunku začala dávat až za nějaký trik, který předvedou a vždy takhle procvičíme dogdancing a je pravda, že tím, jak dělají ty otočky každý den, tak je umění fakt perfektně“. Snažila jsem i u dalších informátorů hledat prvky dogdancingu, které by se začleňovaly do každodennosti.

Michaela Mousová mluvila o tom, že dogdancingové povely často trénuje v přírodě, a to třeba v parku, či v lese a lidé se u ní někdy zastavují a dávají se s ní do řeči tím, že ji chválí, jak jsou její fenky šikovné. Zmiňovala, že když potká na procházce malé děti, které mají zájem si její psy pohladit, tak jim předvede nějaké dogdancingové triky, či jim dá piškot a navede děti, aby daly jejím fenám povel a nechá tak předvést děti daný trik. Baví jí na tom, že děti z toho mají radost. Tento podobný prvek zmiňoval i Tomáš Olbramovický, který říkal: „U nás na vesnici za plotem cvičíme a občas před návštěvou se předvádíme. Když vidím, že jde sousedka s košem, tak se předvádím, haha, vtip. Tancujeme taky před cizími lidmi na procházce, když potkáme někoho s dětmi a chceme něco ukázat. Potom, co jim ukážu, co můj pes umí, dám dětem pamlsek, aby mohli mého psa odměnit.“ Na tomto jednání obou informátorů je zajímavé, že tím, že se v něm oba informátoři nezávisle na sobě shodují, je možné se domnívat, že je chování, které vykazují typické pro tuto kynologickou aktivitu. Na zúčastněném pozorování v Pesoparku v Uhříněvsi bylo při návštěvě tréninkové lekce pozorováno, že před jejím zahájením účastnice tréninku procvičovala se s svou fenou sestavu před cvičím stanem. V uších měla sluchátka a z toho, jak daný sport znám se domnívám, že si přehrávala hudbu, a v jejím rytmu se věnovala procvičování sestavy.

Pes majitelů věnujících se této aktivitě je držený při mnohých situacích mimo kynologické pole v tréninkovém stavu, a tak nemůže být například v porovnání s jiným psem pohlazen, či odměněn pamlskem „jen tak“, ale bývá odměňován za žádoucí „dogdancingové“ chování, a tedy za „taneček“.

Michaela zmiňovala, že dogdancingovými triky si např. někdy krátí dlouhé chvíle při čekání. Mluvila o tom, že když např. čeká se svou fenou na vlakovém nádraží na příjezd vlaku, tak si někdy procvičí pár triků.

Role sociálního kapitálu uvnitř pole kynologického

Jak cituje Šlesaríková v diplomové práci „Sociálním kapitálem dle Bourdieho „jsou míněny vztahy, do nichž je aktér zapojen a k nimž se může uchýlit v případě, že z nějakého důvodu potřebuje podporu jednotlivých aktérů, či skupin. Sociální kapitál je tedy založen na využívání trvalé sítě vztahů založených na vzájemné známosti či uznávání“ (Šlesaríková, 2017, str. 32).

Snažila jsem se mapovat, jak takovéto vztahy v rámci kynologického pole fungují a z mého pozorovaného vzorků aktérů bylo vidět, že různí účastníci, kteří se před započítím psího tábora neznali si vzájemně vyměňovali kontakty a navazovali „přátelství“ facebookové platformě, domlouvali se, že si tam pošlou např. fotografie určitých produktů, které mají v kontextu péče o psa ověřené, jednalo se o šampón pro bílé psy, který je prý vhodný pro „blue merle“ jedince (jedno z možných zbarvení šeltie).

V polostrukturovaných rozhovorech jsem se zaměřovala na to, jaké výhody mým informátorům přináší to, že mají v kynologickém poli síť kontaktů. Tomáš Olbramovický odpovídal: „výhodu mi může být to, že kdybych měl zájem o štěně, tak mám kontakty na trenéry, od kterých bych si nechal případně doporučit chovatelskou stanici, z které bych si vzal kvalitního jedince, takže bych případně měl šanci na to trefit dobré štěně, které by pro dogdancing bylo kvalitní“. Je patrné, že síť kontaktů může lidem usnadňovat získávání určitých věcí, které péči o psa usnadňují, či je pro ně jednodušší se v kynologickém poli lépe orientovat.

Divadlo – Scéna psího představení psích a lidských herců

V dogdancingu, jakožto sportu, jde primárně o vytvoření určité taneční/divadelní scény, která je realizovaná buďto na události postupových zkoušek, či v rámci závodů. V průběhu této „scény“ musí být vše odvedené podle jasně daných norem/pravidel, které jsou určovány klubem DOGDANCING CLUB CZECH REPUBLIC ⁸(viz. odkaz). Sociální realita dogdancingu bude v následující kapitole nazírána Goffmanovým dramaturgickým modulem.

Psí tábor byl završen postupovými zkouškami, které spočívaly v tom, že bylo určeno pořadí jednotlivých účastníků a jejich psů, kteří skládali dané zkoušky v jednotlivých úrovních daného sportu. Celý psí tábor se vlastně týkal primárně příprav na tento den. Výstupem pro zúčastněné, kterým se zkoušky povedly byly kokardy, kdy každá barva kokarda symbolizovala jinou divizi a zároveň označení dosažené úroveň (level 1, 2, 3). Téma toho, zda se zkoušky povedou bylo hodně diskutované v průběhu celého tábora.

V den, kdy zkoušky začínaly se diskutovalo, jak se na ně, co nejlépe strategicky připravit a bylo vidět, že lidé si předávají vzájemně různá doporučení, např. určití aktéři se shodovali, že je dobré nedávat psovi hned ráno jídlo, protože pes má pak tendenci být línější a do povelů by se mu to tolik nemuselo chtít a že mají dobré zkušenosti s tím, když se krmí pes až po zkouškách. V momentě, kdy bylo oznámeno, kde přesně zkoušky proběhnou se šli daný prostor téměř všichni podívat, aby si ověřili, na co si v průběhu zkoušek bude v rámci tohoto prostoru třeba dát pozor. Zkoumalo se, zda je daný prostor vhodně zvolený, zda tam nebudou psy od soustředění rušit projíždějící cyklisti, či auta. Prohlíželo se, zda v prostoru nejsou někde poházené pamlsky, což byla jakási kolektivní kooperace. Jedna z účastnic se na prostor rovněž byla podívat se svou fenou na vodítku, což vyvolalo ne příliš velké nadšení ostatních účastníků, protože dotyčná paní měla fenu v háravém období a lidé, které čekala postupová zkoušky se psy s tím měli problém, protože argumentovali, že by se jejich psi mohli „začuchat“ a že by to mohlo narušit průběh celé akce. Lidé, kteří měli feny s paní neměli problém, ale spíše pochopení, protože sami věděli, jaké to je, když feně zrovna na dlouho připravované postupové zkoušky vyjde doba hárání. Paní s fenou na vodítku argumentovala tím, že její fenu na daném prostoru nevenčila, a tak by neměl být ohrožen

---

⁸ [Dog Dancing Club Czech Republic \(dogdancingclubcr.com\)](http://DogDancingClubCzechRepublic(dogdancingclubcr.com))

průběh postupových zkoušek, nicméně bylo vidět, jak byla pro některé lidi byla trnem v oku a hrozbou případného neúspěchu v kynologickém poli. Bylo vidět, jak v tento moment účastníci, kterých se potenciální hrozba mohla týkat vystoupili z role účastníků a stali se z nich ambiciózní soutěžící, kterým na jejich vlastním úspěchu záleželo a snažili se vyhnout případné potenciální překážce tím, že s dotyčnou paní o dané věci diskutovali.

Začalo se chystat divadlo. Někteří účastníci měli pro výkon zkoušky kostýmy, které měly podtrhnout „atmosféru“ předváděné taneční soustavu na hudbu, s níž kostým korespondoval. Pojem divadlo používám s nadsázkou, protože se opravdu o jakousi formu „divadla“ jednalo ve smyslu představení/scény. Jednotliví účastníci si donesli židličky, někdo měl rybářské skladné, někdo si donesl židle z restaurace. Nastalo oficiální zahájení, které bylo realizováno trenérkou Anetou. Byla oznámena pravidla, kdy bylo např. zmíněno, že je nepřístupné, aby pes byl v průběhu zkoušky odměněný jakýmkoliv pamlskem, či, že se nesmí rušit výkon účastníků. Proběhlo oznámení, kdo bude, v jakém pořadí zkoušku skládat. Byla spuštěna hudba prostřednictvím přenosných reproduktorů a začalo se „předvádět“. Obecenstvo se skládalo ze soutěžících, za některými lidmi dorazili tento den i rodinní příslušníci, kteří je a jejich psy přijeli podpořit. U trenérky Anety došlo ke změně její role z trenérky na rozhodčí. Na základě, čehož i jednotliví účastníci změnou její role uzpůsobili jejich postoj tím, že s ní nemluvili jako s trenérkou a neptali se jí na rady, protože ji vnímali v kontextu postupové zkoušky jako rozhodčí.

Soutěžící začali předvádět jednotlivé sestavy se svými psy. Některým účastníkům se stalo, že jejich pes nebyl ochotný v daný den pracovat, a tedy spolupracovat, což se projevovalo tím, že se například rozhodl opustit plac, a tedy prostor předního regionu, čímž se on a jeho majitel diskvalifikovali a divadelní scénu museli opustit a otevírala se „opona“ dalšímu vystoupení. Na těchto situacích, kdy vystoupení neproběhlo, tak jak by v rámci předního regionu proběhnout ideálně mělo dle stanovených pravidel, bylo pozorované, jak mají majitelé psů, kteří se rozhodli opustit plac, či je v průběhu zkoušky něco rozrušilo tendenci argumentovat, proč se tak stalo a omlouvat tím daný výkon. Důvody, kterými toto bylo argumentované byly různé, někdo si stěžoval na zvolený prostor, někdo říkal, že má problém, když zkouška neprobíhá vevnitř, ale venku. Jiní odešli z placu beze slova a bylo vidět, že jsou na psa naštvaní a bylo pro ně těžké to nedat najevo, nicméně výraz v tváři vždy jasně vypovídal o zklamání. Z vlastního výkonu tohoto sportu vím, že stresový faktor může hrát velkou roli a pes v momentě, kdy vycítí z člověka nejistotu, či nervozitu, to může vycítit a může na svého majitele reagovat různými způsoby. Jedna paní, která skládala zkoušku

poprvé a její pes nebyl ochotný v průběhu zkoušky spolupracovat a v trávníku začal hrabat, racionalizovala předvedený výkon tím, že se dogdancingu věnuje jen pro radost a že o tu zkoušku vlastně ani nestojí. Tato racionalizace mi připomínala bajku o lišce a kyselých hroznech.

Na základě potřeby argumentovat daný výkon různými způsoby bylo vidět, že „*když člověk vyvíjí činnost v přítomnosti druhých osob, některé aspekty činnosti výrazovými prostředky zdůrazňuje a jiné, které by mohly narušit předpokládaný dojem, naopak potlačuje.*“ (Goffman, 2018, str. 133) Přední region si žádal jasná pravidla a pokud herci, ať už psi, či lidští nebyli schopni zvládnout jeho nároky, měli potřebu obhajovat, či racionalizovat daný výkon.

Goffman popisuje koncept předního a zadního reaguje, kdy vysvětluje, jak se od sebe tyto dva prostory odlišují a jsou si ve vzájemném rozporu. Vypožorovala jsem jednu zajímavou praktiku, která se v průběhu dne, kdy se skládaly zkoušky odehrála. Tím, že v průběhu postupových zkoušek bylo zakázáno odměňování psů za výkon pamlsky, což je něco, co je v běžném tréninku naprosto normální a povolené. Toto pravidlo často způsobuje strach, že pes, který je zvyklý dané povely plnit za potravu by nemusel chtít s majitelem spolupracovat, kdyby pamlsky za výkon nepřicházely. Jedna z účastnic daný strach, že jí pes bez jídla nebude pracovat, vyřešila velmi důmyslným způsobem, kdy si „ovoněla“ prsty ve velmi intenzivně aromatických masových pamlskách, aby sehrála svému vlastnímu psovi divadlo v podobě iluzorní představy, že jídlo u sebe jakoby má, byť reálně měla, jen pach pamlsků, což se při zkouškách nezakazuje a nemluví se o tom, nicméně je možné, že je to v rozporu s pravidly soutěže a díky této praktice neměli všichni účastníci zkoušek stejnou výchozí pozici. Použitou praktikou dotyčná využívala zřejmě kynologické metody učení luringu. „Luring, neboli *navádění*, je základní metoda, kterou se trénuje na většině cvičáků při klasické poslušnosti. Pes následuje ruku s pamlskem a psovod ho navede do požadovaných cviků, ať už jde o chůzi u nohy, změny poloh, ale i otočky nebo oběhnutí zástěny.“⁹ Tato metoda spočívá v tom, že psovod při této metodě neodměňuje pamlskem napřímo, ale pouze na pamlskem navádí a pes se tedy orientuje tím, co po něm člověk chce pachem pamlsku, který následuje.

---

⁹ [Shaping versus luring | Doggytrail](#)

ZÁVĚR

V rámci této bakalářské práce jsem se zabývala tématem etnografie dogdancingu. Kynologický sport byl nahlížen prostřednictvím Teorie jednání Pierra Bourdieuho a dramaturgického modulu Ervinga Goffmana.

K dogdancingu je přistupované jako k aktivitě, které se aktéři v mém výzkumu věnují a skrze jeho realizaci bojují o uznání v kynologickém poli. Kynologickému poli bylo po dobu výzkumu práce rozuměno jako sociálnímu poli, v němž jeho členové sdílejí jednotný habitus a zároveň se v určitých ohledech diverzifikují. Spojuje je boj o sociální uznání, ke kterému využívají různé druhy kapitolů, prostřednictvím kterých se dožadují legitimacy uvnitř pole.

Bakalářská práce zachycuje etnografické pozorování lidí, kteří tancují se svými psy, jak na vyšší, tak rekreační úrovni a ilustruje tak jejich rozumění sociální realitě, jejich strasti a úspěchy, ke kterým v kynologickém poli dochází. Výzkum nechává nahlédnout do toho, jak je realita jednotlivých aktérů prožívána skrze setkávání se na akcích, které jsou pro aktéry a jejich psy kynologickým polem zprostředkovány.

Výzkum byl realizován z velké části prostřednictvím dvou zúčastněných pozorování, kdy jedno z pozorování se odehrávalo na pětidenní dogdancingový soustředěním a druhé pozorování proběhlo na tréninku v kynologickém cvičišti. K úplnému postihnutí stanovených výzkumných otázek bylo nutné práci obohatit o doplňkové rozhovory s účelově zvoleným vzorkem informátorů, aby data lépe ilustrovala pohyb v kynologickém poli. Nutnost rozšířit výzkum o další polostrukturované rozhovory jsem si uvědomila v průběhu práce. Výstupy ze zúčastněného pozorování na lekci dogdancingu v kynologickém cvičišti v Uhřetěvsi se pro účely této bakalářské práce nejevily příliš užitečně a použitý byl pouze jeden odstavec v empirické části.

Kynologické pole a jeho definování

Na obdobné téma, které jsem si zvolila byla psána diplomová práce Ivety Šlesaríkové, která definovala kynologické pole následovně „*kynologické pole nezahrnuje pouze kynologické cvičiště, ale jeho součástí jsou i závody, výstavy, odborné časopisy, nebo chovatelské stanice*“ (Šlesaríková 2017, str.60). V kapitole kynologického pole a jeho definování se k rozumění daného pojmu stavím takovým způsobem, že se jedná spíše o

„prostor“, který nemusí být nutně místem, ale jde o žitou sociální realitu aktérů a principem pro určení kynologického pole je fakt, že sociální realitě se příkládá aktivita aktérů, např. tím, že o ni mluví. Kynologické pole tak může mít různé podoby a může být přítomno na akcích nejrůznějšího charakteru, které mohou být velmi rozmanité.

Sdílení a nesdílení v kynologickém pole a role habitu v něm

Bylo zjištěno, že hlavním předmětem toho, co si aktéři vzájemně sdílí, jsou úspěchy vlastního psa a zájímání se o to, jak si na tom s úspěchy stojí aktéři ostatní. Ke sdílení o tom, co se v kynologickém poli odehrává, dochází primárně mezi aktéry, kteří jsou uvnitř pole a mimořádně mimo něj.

Habitus jednotný a zároveň diferencovaný

Dalším poznání bylo, že ač jednotliví aktéři vykazovali v mnohých aspektech jednotný habitus, v mnohém byli velmi diverzifikováni. Diverzifikace probíhala na základě zakoušení určitého pocitu sounáležitosti vlastněním jednotného psího plemene, či třeba dosaženou úrovní sportu dogdancing.

Uznání v kynologickém poli

Bylo zjištěno, že předmětem uznání, které je podmínkou pro existenci kynologického pole, a které jej dává do pohybu, jsou především umístění jednotlivých aktérů na prestižních soutěžích, či třeba množství složených postupových zkoušek. Dále byl vyzdvihnutý fakt, že pokud někdo dokáže sklidit úspěch s vícero než jedním psem, jsou této danosti přisuzované bonusové kredity a v kynologickém poli je dotyčný tak velmi považovaný a uznávaný.

Dogdancing v každodennosti aktérů

Výzkum zachytil, že tím, že se aktéři věnují disciplíně dogdancingu mají určité prvky tohoto sportu tendenci prostupovat každodenností jednotlivých aktérů mimo tréninkový plac. Zároveň bylo vyzorováno, že dochází k tendencím ritualizace. Byla zaznamenána odlišnost psů, s nimiž se dogdancing cvičí a s těmi, s nimiž se tento sport necvičí, a to v ohledu toho, že dogdancingoví psi v porovnání se psy, kteří se dogdancingu nevěnují, jsou drženi v mnohých situacích v „tréninkových stavech“ na místech, které nejsou k tréninku určena, a tedy rovněž v každodennosti.

Role sociálního kapitálu uvnitř kynologického pole

Vzhledem k nerovnosti a diverzifikaci pozic jednotlivých aktérů uvnitř kynologického pole bylo zjištěno, že doporučení od trenérů, či jejich názory např. na jednotlivé chovatelské stanice mají velkou váhu a mohou se v konečném důsledku promítnout do toho pro jaké štěně a z jaké konkrétní chovatelské stanice se potenciální zájemce rozhodne. Lidé mají tendence si u trenérů ověřovat, zda by případné štěně mohlo být v kynologickém poli nadějně.

Divadlo – Scéna psího představení a lidských aktérů

Aktéři jsou v rámci postupových zkoušek srozuměni s tím, co se od nich v kynologickém poli očekává a pokud dané očekávání nenaplní, mají tendence se obhajovat, či daný výkon racionalizovat. Jednou z překážek, s níž se aktéři musí v rámci postupových zkoušek vypořádat, je pravidlo, že nemohou při oficiálním skládání zkoušky svého psa prokrmovat tak jako na tréninku, což vede k vymyšlení důmyslných řešení, jak si s touto překážkou poradit, aby splňovalo dané pravidlo neudílení pamlsků a zároveň zvýšilo šance na úspěch v kynologickém poli.

Ráda bych zde zmínila, že práce byla zkreslená insiderskou pozicí v rámci výzkumu, ač jsem se snažila nepřistupovat k sociální realitě jako k samozřejmé. Vzorek byl limitovaný na účastníky tábora, kteří byli náhodným složením mixu lidí se psy, kteří se rozhodli udělat si dovolenou na psím táboře v Celnici a doplňkové polostrukturované rozhovory byly vedeny s lidmi, k nimž jsem v rámci terénu měla přístup a jsou mými známými.

Dále si myslím, že velký vliv měl na tuto práci fakt, že se jednalo primárně o majitele plemene shetlandského ovčáka a věřím, že by data z tohoto výzkumu mohla být jiná, kdyby se výzkum týkal například majitelů irských vlkodavů, či majitelů plemene husky, protože jednotlivá plemena vytvářejí v životech jejich majitelů rozdílná kynologická pole, a tedy kynologické aktivity, v nichž se realizují a souvisejí s dispozicí daného psa se v určité aktivitě uplatnit. Zřejmě se neříká nadarmo „jaký pán, takový pes“.

Pro další případný výzkum si myslím, že by mohlo být zajímavé věnovat pozornost tématu, do jaké míry určuje výběr konkrétního plemene kynologické pole jejich majitelů. Zde by bylo nutné mít vzorek majitelů smíšených plemen a práce by zaručeně popisovala velmi různorodé kynologické disciplíny uvnitř jednotlivých polí.

LITERATURA (BIBLIOGRAFIE)

BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-518-3.

BOURDIEU, Pierre. *Pravidla umění: geneze a struktura literárního pole. Teoretická knihovna*. Brno: Host, 2010. ISBN 978-80-7294-364-7.

DUŠEK, Jiří. *Sociální kapitál: jeho původ a aplikace v moderní ekonomice*. Online. Banská Bystrica: Univerzita Matěje Bela v Banské Bystrici, 2017. ISBN 978-80-557-1402-8.

Dostupné

z: https://www.moderneobce2.sk/data/uploads/umb.sk/veda%2C_v%C3%BDskum_a_spolupr%C3%A1ca/Online_public%C3%A1cie/INTERPOLIS_2017.pdf#page=105. [cit.

2024-06-24]. – str. 107

GOFFMAN, Erving. *Všichni hrajeme divadlo: sebezprezentace v každodenním životě*. Vydání druhé, upravené, v Portále první. Přeložil Milada MCGRATHOVÁ. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1342-0.

MACHOVÁ, Daniela. Taneční jako kulturní kapitál. Online. *Živá hudba*. 2020, roč. 2020, č. 11, s. 214-227. Dostupné z: <https://ziva-hudba.info/wp-content/uploads/2021/12/Machova.pdf>. [cit. 2024-06-24].

NOVOTNÁ, Hedvika. 2019. Kvalitativní strategie výzkumu. In: NOVOTNÁ, Hedvika, Ondřej ŠPAČEK a Magdaléna ŠTOVÍČKOVÁ (eds.). *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: FHS UK, str. 260-287.

HUDEČKOVÁ, H. *Ohlédnutí za Pierrem Bourdieu (1930-2002)*. Online. Czech University of Agriculture, Prague, Czech republic, 2003. Dostupné

z: <https://www.agriculturejournals.cz/pdfs/age/2003/07/09.pdf>. [cit. 2024-06-20].

PROKOP, Jiří. Sociolog výchovy Pierre Bourdieu (1930-2002) a jeho teorie reprodukce. *Pedagogická orientace*. 2003, roč. 13, č. 3, s. 96-107. ISSN 1805-9511.

RŮŽIČKA Michal, VAŠÁT Petr. Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus. Online. *AntropoWebZin*. 2011, roč. 2011, č. 2, s. 130-131. ISSN 1801-8807. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11025/6733>. [cit. 2024-06-17].

ŠUBRT, Jiří. *Postavy a problémy soudobé teoretické sociologie: sociologické teorie druhé poloviny 20. století* [online]. Praha: ISV, 2001 [cit. 2019-07-15]. Sociologie. ISBN 80-85866-77-3. Dostupné z: <http://alephuk.cuni.cz/CKIS-28.html>

INTERNETOVÉ ZDROJE

Dogdancing řád

[zavodni-a-zkusebni-rad-ddccr---1.1.2020-2-.pdf](#)

Genealogie - Ikebara

[KOLIE, ŠELTIE - genealogický servis - Genealogie \(genealogie-collie-sheltie.eu\)](#)

Osobní web Aleny Smolíkové

<https://freestyledogs.cz/o-nas/alena-4/>

Dogdancing club Czech republic

[Dog Dancing Club Czech Republic \(dogdancingclubcr.com\)](#)

Luring

[Shaping versus luring | Doggytrail](#)

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obr. č.1 – aktéři a jejich psi při snaze zachytit snímek, kde budou přítomni všichni zástupci plemene sheltie psiho tábora v Celnici pohromadě.

Obr. č. 2 Šeltie v hojném zastoupení (nejvíce zastoupené plemeno z celého tábora).

Obr. č. 3 Fotografie z webu penzionu Na Celnici <https://www.penzionnacelnici.cz/moznosti-ubytovani/> , který oficiálně zveřejňuje a propaguje dog-friendly ubytovací prostor

Obr. č. 4 Ani déšť nezastavil kynologické aktivity.

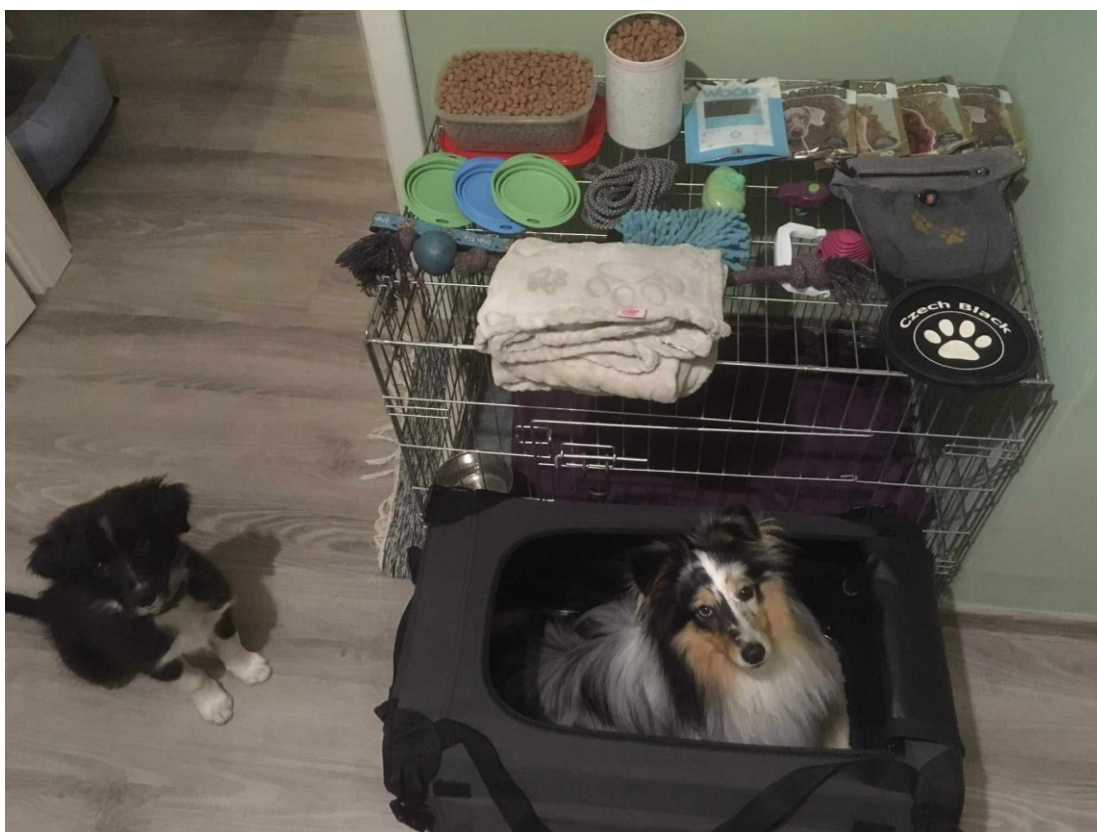

Obr. č. 5 Dogdancingové zkoušky odehrávající se na place – rozhodčí DD a obecenstvo (přední region)

Obr. č. 6 Největší a nejvyšší tanečník z celého tábora vyčkávající v chatě – Irský vlkodav

Obr. č. 7 Balení povinné výbavy na psí tábor

Obr.č. 8 První vstup do kynologického pole

Obr.č.9 Prostory PESOPARKU. Stan, obrandovaný sponzorskou značkou AKINU, uvnitř kterého probíhají lekce dogdancingu

Obr. č. 10 Síla sociálního kapitálu v praxi (Pší model Ikebara Van Bery promující pamlsky pro značku psích krmiv AKINU